

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

สุวรรณ ภัทรเบญจพล¹, อนุวัฒน์ วัฒนพิชญากุล¹

บทคัดย่อ

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

สุวรรณ ภัทรเบญจพล¹, อนุวัฒน์ วัฒนพิชญากุล¹

บทนำ: อาจารย์ผู้สอนในมหาวิทยาลัยเป็นปัจจัยสำคัญในการผลิตทรัพยากรบุคคลของประเทศ อาจารย์ต้องมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่เอื้อต่อการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความคิดเห็นของนักศึกษาและอาจารย์ในมหาวิทยาลัยอุบลราชธานีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ **วิธีการดำเนินการวิจัย:** การศึกษาเชิงพรรณนาภาคตัดขวาง กลุ่มตัวอย่างคือนักศึกษาระดับปริญญาตรีและอาจารย์ทุกคณะวิชาในมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี เก็บข้อมูลตัวอย่างด้วยแบบสอบถามในช่วงเดือนกันยายน 2556 แบบสอบถามที่ใช้ประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ในการศึกษาครั้งนี้พัฒนาโดย สุคนธา ทองบริสุทธิ์ ซึ่งเป็นเครื่องมือที่มีผลการตรวจสอบคุณภาพตามหลักการทั้งความตรงของเนื้อหา (Content validity) และความแม่นยำในระดับดี (Reliability: Cronbach alpha coefficient = 0.97) การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา คือคะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในการอธิบายข้อมูล และเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างระหว่างอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ในแต่ละด้าน ด้วยสถิติไคร้พารามิเตอร์ Mann-Whitney U test ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 **ผลการศึกษาวิจัย:** กลุ่มตัวอย่างจำนวน 314 คน ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามโดยสมัครใจ เป็นนักศึกษา 246 คน (ร้อยละ 78.34) และอาจารย์ 68 คน (ร้อยละ 21.66) ผลการศึกษาค้นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์จำแนกตามรายด้าน คือ 1. ด้านความสามารถในการสอน 2. ด้านบุคลิกภาพ 3. ด้านคุณธรรมจริยธรรม และ 4. ด้านการให้คำปรึกษา พบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มส่วนใหญ่แสดงความคิดเห็นว่าครูผู้สอนควรมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากทุก ๆ ด้าน และให้ความสำคัญกับคุณลักษณะด้านคุณธรรมและจริยธรรมมากที่สุด และเมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มนักศึกษากับอาจารย์ พบว่ากลุ่มอาจารย์ให้ความสำคัญกับคุณลักษณะด้านความสามารถในการสอน และคุณธรรมจริยธรรม สูงกว่าความคิดเห็นของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ **สรุปผลการวิจัย:** ผลการศึกษพบว่ากลุ่มตัวอย่างต้องการเห็นอาจารย์มหาวิทยาลัยมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในทุกด้าน เพราะสิ่งเหล่านี้เป็นคุณสมบัติที่ทำให้อาจารย์สามารถปฏิบัติหน้าที่ในฐานะครูได้อย่างสมบูรณ์ นอกจากนี้ผลการศึกษายังบ่งชี้ว่า มหาวิทยาลัยควรดำเนินการเพื่อพัฒนาบทบาทการให้คำปรึกษาของอาจารย์ให้ชัดเจน

คำสำคัญ: คุณลักษณะที่พึงประสงค์ อาจารย์มหาวิทยาลัย นักศึกษา มหาวิทยาลัย

Abstract

Desired Characteristics of Academic Instructors of Ubon Ratchathani University

Suwanna Phattarabenjapol¹, Anuvadh Vadhnapijakul¹

Introduction: Academic instructors is one of important factors influencing the process of human resource

¹คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

*Corresponding author: คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี 34190 โทรศัพท์ 045-353632 e-mail: phsuwaph@ubu.ac.th

development. Effective teachers appear to display certain characteristics. The objective of this study was to assess attitudes toward desired characteristics of instructors by stakeholders including students and instructors of Ubon Ratchathani university. **Materials and Method:** This study is a descriptive cross-sectional study. The target population were all undergraduate students and instructors of Ubon Ratchathani University. Data was collected by a questionnaire during September 2013. In order to assess attitudes toward desired characteristics of academic instructors a questionnaire developed by Sukhontha Thongborisut were used. This instrument's content validity and reliability were satisfied (Reliability: Cronbach alpha coefficient = 0.97). For data analysis descriptive statistics, mean and standard deviation were used. In addition, non-parametric statistics: Mann-Withney U test were used to compare desired characteristic between student and instructor samples at significant level of 0.05. **Results:** There were 314 participants in this study. Most were students (78.34%) and the rest were instructors (21.66%). Four aspects of desired characteristics were assessed including 1) teaching capability, 2) personality, 3) virtue and ethics, and 4) counseling. Findings showed that both groups of samples strongly agreed that instructors should have all aspects of characteristics. Moreover, both groups place the strongest focus on virtue and ethics issues. The comparison between two groups, instructor samples place more weight on characteristics of teaching capability and virtue and ethics than student samples significantly ($p < 0.05$). **Conclusion:** The results of the study indicated that academic instructors should have all desired characteristics at high level. Because these certain characteristics have impact on teacher effectiveness. In addition, finding suggested that the university administrators should implement a policy and strategies to improve counseling role of academic advisors.

Keywords: desired characteristics, instructor, students, university

บทนำ

การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษามีหน้าที่สำคัญในการผลิตบัณฑิตที่มี คุณธรรมจริยธรรม ความรู้ ทักษะทางปัญญา ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ตามคุณลักษณะที่คณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนด (Office of the Higher Education Commission, 2011) อาจารย์ผู้สอนในมหาวิทยาลัยนับเป็นผู้ที่มีส่วนสำคัญในการผลิตบัณฑิตของชาติให้มีการพัฒนาการเรียนรู้ได้ตามเป้าหมาย ดังนั้นอาจารย์ต้องมีบทบาทในการเป็นผู้ที่สอนทั้งด้านวิชาการ วิชาชีพ การพัฒนาทักษะทางสังคม การให้คำปรึกษาต่างๆ การสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในการสอน และประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี

วัตถุประสงค์

เพื่อสอบถามความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี คือนักศึกษาและอาจารย์ทุกคนวิชาต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์มหาวิทยาลัยเพื่อใช้เป็นแนวทางประชาสัมพันธ์และ

ส่งเสริมให้อาจารย์ประพฤติตนเป็นครูที่ดี ตลอดจนใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาฝึกอบรมอาจารย์ให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์อันจักเกิดประโยชน์ต่อทั้งนักศึกษา คณาจารย์ และมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยภาคตัดขวาง โดยมีกลุ่มประชากรเป้าหมายคือนักศึกษาและอาจารย์ของมหาวิทยาลัยอุบลราชธานีทุกคณะรวม 11 คณะ การเก็บตัวอย่างตามสะดวกและโดยสมัครใจในเดือนกันยายน 2556 โดยใช้แบบสอบถามของ สุนทราทองบริสุทธิ์ ที่พัฒนาเพื่อประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ตามความเห็นของนิสิต คณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งมีผลการตรวจสอบคุณภาพตามหลักการทั้งความตรงของเนื้อหา (Content validity) และความเชื่อมั่น (Reliability: Cronbach alpha coefficient = 0.97) อยู่ในระดับดี (Thongborisut, 2010) แบบสอบถามที่ใช้มีการประเมินคุณลักษณะของอาจารย์แบ่งเป็น 4 ด้าน คือ 1. ความสามารถในการสอน 2. บุคลิกภาพ 3. คุณธรรม

และจริยธรรม และ 4. การให้คำปรึกษา แต่ละด้านมีคำถามแบบมาตราส่วน (Likert scale) ประมาณค่า 5 ระดับ จำนวนด้านละ 15 ข้อ และกำหนดเกณฑ์การพิจารณาค่าคะแนนเฉลี่ยไว้ดังนี้

- คะแนน 4.50 - 5.00 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด
- คะแนน 3.50 - 4.49 หมายถึง เห็นด้วยมาก
- คะแนน 2.50 - 3.49 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง
- คะแนน 1.50 - 2.49 หมายถึง เห็นด้วยน้อย
- คะแนน 1.00 - 1.49 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา คือคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในการอธิบายข้อมูล และเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์จำแนกตามกลุ่มตัวอย่างอาจารย์ และนักศึกษา ด้วยการทดสอบที (t-test) หากข้อมูลมีการแจกแจงแบบปกติ และด้วยสถิติไร้พารามิเตอร์ Mann-Whitney U test หากข้อมูลมีการแจกแจงแบบอิสระ กำหนดระดับนัยสำคัญที่ 0.05

ผลการศึกษาวิจัย

กลุ่มตัวอย่างจำนวน 314 คน ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม เป็นนักศึกษา 246 คน จากทุกคณะรวม 11 คณะ (ร้อยละ 78.34) และอาจารย์ 68 คน จาก 9 คณะ (ร้อยละ 21.66) กลุ่มตัวอย่างประมาณสองในสามเป็นหญิง (ร้อยละ 68.47) กลุ่มนักศึกษามีอายุเฉลี่ย 20.3 ± 1.4 ปี ($n=239$) และกลุ่มอาจารย์ ($n=66$) มีอายุเฉลี่ย 38.4 ± 7.0 ปี และมีระยะเวลาเฉลี่ยในการทำงาน 8.6 ± 5.4 ปี

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์มหาวิทยาลัย

ผลการศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์จำแนกตามรายด้าน 4 ด้าน สรุปด้วยค่าคะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Mean $\pm$ SD) พบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งนักศึกษาและอาจารย์ ส่วนใหญ่เห็นด้วยว่าครูผู้สอนควรมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทุกด้านในระดับมาก และทั้งสองกลุ่มให้ความสำคัญกับคุณลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรมมากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างกลุ่มนักศึกษากับอาจารย์พบว่ากลุ่มอาจารย์ให้ความสำคัญกับคุณลักษณะด้านความสามารถในการสอน และด้านคุณธรรมจริยธรรม สูงกว่าความคิดเห็นของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) รายละเอียดแสดงในตารางที่ 1.

เมื่อพิจารณาคูณลักษณะที่พึงประสงค์เฉพาะด้านเป็นรายข้อ พบว่ากลุ่มนักศึกษามีความคิดเห็นว่า อาจารย์ควรมีคุณลักษณะด้านความสามารถในการสอนอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อทั้ง 15 ข้อ ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างอาจารย์เห็นด้วยกับคุณลักษณะด้านความสามารถในการสอนในระดับมาก 9 ข้อ และมากที่สุด 6 ข้อ โดยอาจารย์ให้ความสำคัญเรื่องการเตรียมการสอน การแจ้งแผนการเรียนและวัตถุประสงค์ต่อผู้เรียน ทักษะในการสื่อสาร การส่งเสริมการเรียนรู้และการปฏิบัติงาน การสร้างบรรยากาศในการเรียน และการสอนภาคปฏิบัติการให้ตรงกับวัตถุประสงค์ในระดับมากที่สุด และกลุ่มอาจารย์เห็นด้วยกับคุณลักษณะด้านความสามารถในการสอนในรายข้อมากกว่านักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ รายละเอียดแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 1 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์รายด้าน

คุณลักษณะอาจารย์	คะแนน Mean $\pm$ SD	
	นักศึกษา (n=246)	อาจารย์ (n=68)
ความสามารถในการสอน*	4.03 $\pm$ 0.54	4.40 $\pm$ 0.43
บุคลิกภาพ	4.12 $\pm$ 0.54	4.27 $\pm$ 0.41
คุณธรรมจริยธรรม*	4.28 $\pm$ 0.55	4.55 $\pm$ 0.43
การให้คำปรึกษา	4.10 $\pm$ 0.61	4.02 $\pm$ 0.50

*แตกต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติ (Mann-Whitney U test, $p < 0.05$)

ตารางที่ 2 คุณลักษณะด้านความสามารถในการสอน

ความสามารถในการสอน	คะแนน Mean $\pm$ SD	
	นักศึกษา	อาจารย์
เตรียมการสอน*	4.31 $\pm$ 0.68	4.71 $\pm$ 0.49
แจ้งแผนการเรียนวัตถุประสงค์*	4.17 $\pm$ 0.75	4.60 $\pm$ 0.55
วัดผลการเรียนรู้ก่อนสอน*	3.78 $\pm$ 0.92	4.06 $\pm$ 0.75
นำนวัตกรรมใหม่ๆ มาใช้*	3.79 $\pm$ 0.86	4.03 $\pm$ 0.73
สร้างบรรยากาศในการเรียน*	3.90 $\pm$ 0.87	4.51 $\pm$ 0.59
สอนทฤษฎีตรงวัตถุประสงค์*	4.01 $\pm$ 0.82	4.46 $\pm$ 0.63
สอนปฏิบัติตรงวัตถุประสงค์*	3.96 $\pm$ 0.84	4.51 $\pm$ 0.59
นำประสบการณ์ใช้ในการสอน*	4.13 $\pm$ 0.79	4.43 $\pm$ 0.65
ใช้สื่อและอุปกรณ์การสอน*	4.12 $\pm$ 0.78	4.41 $\pm$ 0.60
มีทักษะสื่อสาร*	4.22 $\pm$ 0.79	4.59 $\pm$ 0.55
ดูแลการปฏิบัติงาน/ฝึกงาน	3.95 $\pm$ 0.85	4.19 $\pm$ 0.63
ส่งเสริมการเรียนรู้/ปฏิบัติงาน*	4.07 $\pm$ 0.80	4.53 $\pm$ 0.61
สรุปบทเรียนทุกครั้ง*	4.01 $\pm$ 0.89	4.32 $\pm$ 0.72
ประเมินผลภาคทฤษฎีเหมาะสม*	4.02 $\pm$ 0.73	4.35 $\pm$ 0.75
ประเมินผลภาคปฏิบัติเหมาะสม*	3.98 $\pm$ 0.79	4.38 $\pm$ 0.71

*แตกต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติ (Mann-Whitney U test, $p < 0.05$)

ส่วนผลการศึกษาคูณลักษณะด้านบุคลิกภาพมีแนวโน้มเป็นไปในทางเดียวกันกับคุณลักษณะความสามารถในการสอน คือกลุ่มนักศึกษามีความคิดเห็นว่าบุคลิกภาพสำคัญในระดับมากทุกข้อ และกลุ่มอาจารย์เห็นด้วยกับคุณลักษณะบุคลิกภาพระดับมากและมากที่สุด โดยกลุ่มอาจารย์เห็นด้วยกับบุคลิกภาพบางด้านมากกว่านักศึกษามากกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เช่น การรับฟังความคิดเห็นของนักศึกษา การที่ครูเป็นผู้ที่มีความมั่นคงทางอารมณ์ หรือการดูแลนักศึกษาด้วยความเท่าเทียม เป็นต้น ในขณะที่นัก ศึกษาเห็นว่าครูควรยึด ยัมขณะสอนมากกว่ากลุ่มอาจารย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ รายละเอียดแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ

บุคลิกภาพ	คะแนน Mean $\pm$ SD	
	นักศึกษา	อาจารย์
ยึดยัมขณะสอน*	4.02 $\pm$ 0.85	3.79 $\pm$ 0.61
แต่งกายเหมาะสม	4.24 $\pm$ 0.72	4.25 $\pm$ 0.63
พูดจาชัดเจน เป็นธรรมชาติ	4.26 $\pm$ 0.72	4.41 $\pm$ 0.58
มารยาทดี วางตัวเหมาะสม	4.27 $\pm$ 0.66	4.40 $\pm$ 0.55
สุขภาพสมบูรณ์แข็งแรง	4.09 $\pm$ 0.75	3.97 $\pm$ 0.65
รับฟังความคิดเห็นนักศึกษา*	4.23 $\pm$ 0.82	4.57 $\pm$ 0.56
มั่นคงทางอารมณ์*	4.13 $\pm$ 0.79	4.53 $\pm$ 0.66
อารมณ์ขัน ร่าเริงแจ่มใส	4.04 $\pm$ 0.88	4.07 $\pm$ 0.70
ยินดีเมื่อนักศึกษามีความสำเร็จ*	4.22 $\pm$ 0.78	4.46 $\pm$ 0.58
กระตือรือร้น*	4.18 $\pm$ 0.79	4.47 $\pm$ 0.56
ดูแลนักศึกษาเท่าเทียมกัน*	4.13 $\pm$ 0.93	4.49 $\pm$ 0.66
แลกเปลี่ยนความรู้	4.02 $\pm$ 0.77	4.18 $\pm$ 0.69
กับเพื่อนร่วมงาน		
ให้คำปรึกษาเรื่องส่วนตัว/เรียน	4.02 $\pm$ 0.83	4.12 $\pm$ 0.72
ช่วยเหลือเพื่อนอาจารย์	3.97 $\pm$ 0.79	4.16 $\pm$ 0.68
ร่วมมือกับเพื่อนอบรมศิษย์	4.06 $\pm$ 0.78	4.25 $\pm$ 0.72

*แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (Mann-Whitney U test, $p < 0.05$)

ผลการศึกษาคูณลักษณะด้านคุณธรรมและจริยธรรมเป็นไปในรูปแบบเดียวกันกับคุณลักษณะทั้งสองด้านที่กล่าวมาแล้ว คือกลุ่มอาจารย์ให้น้ำหนักแก่ด้านคุณธรรมจริยธรรมระดับมากที่สุดถึง 9 ข้อ และมาก 6 ข้อ และกลุ่มนักศึกษาเห็นด้วยในระดับมากทุกข้อ โดยอาจารย์ให้ความสำคัญในบางเรื่องมากกว่านักศึกษามากกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เช่น ความซื่อสัตย์สุจริต ความยุติธรรม การเป็นครูที่มีวินัยและประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างได้ ความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา ความขยันและความตั้งใจช่วยนักศึกษา

การมีความรักและศรัทธาในอาชีพครู ตลอดจนการไม่ทำผิดเรื่องชู้สาว เป็นต้น ดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 คุณลักษณะด้านคุณธรรมและจริยธรรม

คุณธรรมจริยธรรม	คะแนน Mean $\pm$ SD	
	นักศึกษา	อาจารย์
ยุติธรรม*	4.22 $\pm$ 0.84	4.72 $\pm$ 0.54
รับผิดชอบ ตรงเวลา*	4.29 $\pm$ 0.77	4.66 $\pm$ 0.51
ขยัน ตั้งใจช่วยนักศึกษา*	4.37 $\pm$ 0.72	4.65 $\pm$ 0.51
มีวินัยปฏิบัติเป็นแบบอย่าง*	4.27 $\pm$ 0.77	4.69 $\pm$ 0.53
รักและศรัทธาในอาชีพครู*	4.28 $\pm$ 0.75	4.65 $\pm$ 0.51
อดทน ควบคุมอารมณ์ได้*	4.25 $\pm$ 0.77	4.56 $\pm$ 0.56
มีความเป็นประชาธิปไตย	4.26 $\pm$ 0.74	4.43 $\pm$ 0.61
ประพฤติตามหลักศาสนา	4.12 $\pm$ 0.82	4.28 $\pm$ 0.69
ประพฤติดีสม่ำเสมอ	4.23 $\pm$ 0.79	4.46 $\pm$ 0.58
ไม่ทำผิดเรื่องชู้สาว*	4.31 $\pm$ 0.86	4.62 $\pm$ 0.60
ซื่อสัตย์สุจริต*	4.36 $\pm$ 0.77	4.75 $\pm$ 0.47
ดักเตือนนักศึกษาเมื่อทำผิด	4.31 $\pm$ 0.81	4.46 $\pm$ 0.56
ไม่ใช้เวลาสอนทำประโยชน์ตน	4.32 $\pm$ 0.76	4.43 $\pm$ 0.78
ไม่ทำโทษนักศึกษาเกินเหตุ	4.31 $\pm$ 0.71	4.34 $\pm$ 0.72
ไม่ทำงานคนอื่นมาเป็นผลงาน	4.37 $\pm$ 0.75	4.56 $\pm$ 0.70

*แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (Mann-Whitney U test, $p < 0.05$)

ส่วนคุณลักษณะด้านการให้คำปรึกษาพบว่าตัวอย่างทั้งสองกลุ่มให้คะแนนรายข้อทุกข้ออยู่ในระดับมาก แต่มีข้อ สังเกตว่าคะแนนเฉลี่ยค่อนข้างต่ำกว่าคุณลักษณะด้านอื่นๆ นอกจากนี้ไม่พบความแตกต่างระหว่างนักศึกษาและอาจารย์ด้านการให้คำปรึกษารายข้อ ยกเว้นเรื่องการให้คำปรึกษาเรื่องส่วนตัวที่นักศึกษาให้ความสำคัญมากกว่ากลุ่มอาจารย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ รายละเอียดแสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 คุณลักษณะด้านการให้คำปรึกษา

การให้คำปรึกษา	คะแนน Mean $\pm$ SD	
	นักศึกษา	อาจารย์
ให้ข่าวสาร ข้อมูล แก่นักศึกษา	4.23 $\pm$ 0.75	4.15 $\pm$ 0.55
ให้คำปรึกษาวางแผนการเรียน	4.24 $\pm$ 0.78	4.22 $\pm$ 0.60
ให้คำแนะนำแก้ไขเรื่องเรียน	4.26 $\pm$ 0.74	4.12 $\pm$ 0.61
ให้คำปรึกษาเลือกแผนการเรียน	4.16 $\pm$ 0.79	4.24 $\pm$ 0.60
ให้คำปรึกษาติดตามผลการเรียน	4.13 $\pm$ 0.82	4.12 $\pm$ 0.66
ให้คำปรึกษาเรื่องกิจกรรม	3.97 $\pm$ 0.84	3.97 $\pm$ 0.65

ตารางที่ 5 คุณลักษณะด้านการให้คำปรึกษา (ต่อ)

การให้คำปรึกษา	คะแนน Mean $\pm$ SD	
	นักศึกษา	อาจารย์
ให้คำปรึกษาเรื่องส่วนตัว*	3.91 $\pm$ 0.91	3.65 $\pm$ 0.69
ให้คำปรึกษาเรื่องลงทะเบียน	4.01 $\pm$ 0.92	4.04 $\pm$ 0.70
แนะนำทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว	4.10 $\pm$ 0.85	4.06 $\pm$ 0.69
ติดตามผลหลังให้คำปรึกษา	3.99 $\pm$ 0.87	3.94 $\pm$ 0.69
จัดทำและเก็บข้อมูลนักศึกษา	3.95 $\pm$ 0.84	3.75 $\pm$ 0.82
ใช้หลักจิตวิทยาให้คำปรึกษา	4.17 $\pm$ 0.78	4.15 $\pm$ 0.63
ให้คำปรึกษาเรื่องอาชีพ	4.16 $\pm$ 0.77	3.99 $\pm$ 0.66
ตักเตือนนักศึกษาเมื่อจำเป็น	4.14 $\pm$ 0.83	3.99 $\pm$ 0.72
กำหนดเวลาให้เข้าพบสม่ำเสมอ	4.05 $\pm$ 0.92	3.91 $\pm$ 0.82

*แตกต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติ (Mann-Whitney U test, $p < 0.05$)

อภิปรายผลและสรุป

กลุ่มตัวอย่างทั้งอาจารย์และนักศึกษา มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ต้องการอาจารย์ที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระดับมากทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่ผ่านมา (Ratanavilaisakul, 2002; Thongborisut, 2010; Limsuthiwannapum, 2012) เพราะสิ่งเหล่านี้เป็นคุณสมบัติที่ทำให้อาจารย์สามารถปฏิบัติหน้าที่ในฐานะครูได้อย่างสมบูรณ์แบบ คือมีความรอบรู้เชี่ยวชาญในวิชาการ ใช้สื่อเทคโนโลยีและเทคนิคการสอนที่ทันสมัย แสวงหาความรู้ใหม่ๆ และนำมาพัฒนาในการสอน เป็นผู้มีบุคลิกภาพดี และมีคุณธรรมจริยธรรมที่สามารถเป็นแบบอย่างให้นักศึกษาได้ รวมทั้งต้องมีความสามารถในการให้คำปรึกษาเพื่อชี้แนะแนวทางในการเรียนและการพัฒนาทักษะการใช้ชีวิตในสังคมให้นักศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผลการศึกษาในภาพรวมชี้ให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างอาจารย์มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี มีความตระหนักรู้อย่างเด่นชัดในบทบาทด้านวิชาการ หรือความสามารถในการสอน และคุณธรรมจริยธรรมของตนเอง ดังนั้นจึงเป็นโอกาสที่มหาวิทยาลัยควรส่งเสริมคุณลักษณะอื่นๆอีกสองด้านที่เหลือคือการให้คำปรึกษาและบุคลิกภาพให้เด่นชัดขึ้น ผลชี้ให้เห็นว่านักศึกษาบางส่วนต้องการคำปรึกษาและคาดหวังให้อาจารย์เป็นที่ปรึกษาในเรื่องอื่นที่ไม่ใช่เรื่องการเรียนรู้ด้วย

แนวทางที่ผู้บริหารควรดำเนินการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์มหาวิทยาลัย คือการส่งเสริมในเรื่องของการพัฒนาบทบาทการให้คำปรึกษาของอาจารย์ให้ชัดเจน

เพราะเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนให้เกิดความชำนาญจึงจะสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึง การส่งเสริมอาจารย์ให้มีการพัฒนาตนเองในด้านสุขภาพจิต บุคลิกภาพ และอารมณ์ เพื่อให้อาจารย์มีสุขภาพจิตที่ดี มีความมั่นคงทางอารมณ์ เข้าใจและรับฟังความคิดเห็นของนักศึกษา ตลอดจนปฏิบัติต่อนักศึกษาด้วยความเท่าเทียม และพร้อมดูแลให้คำปรึกษาศิษย์ด้วยหลักจิตวิทยาอย่างเหมาะสม

กิตติกรรมประกาศ

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณนักศึกษา คณะเภสัชศาสตร์มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี รุ่นที่ 16 ที่เก็บข้อมูล และคณาจารย์และนักศึกษา มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ทุกท่านที่เสียสละเวลาและให้ความร่วมมือในการศึกษาครั้งนี้

References

- Office of the Higher Education Commission. Thai Qualifications Framework for Higher Education (TQF) [online] 2013 Oct 31. [cited 2013 Nov 20] Available from: <http://www.mua.go.th/users/tqf-hed/news/FilesNews/FilesNews2/news2.pdf>
- Ratanavilaisakul R. A Study of the Lecturer's Characteristics Perceived as Desirable by King Mongkut's University of Technology Thonburi Students and Lecturers. *KMUTT Research and Development J.* 2002; 25 (2): 149-65
- Thongborisut S. Desired Characteristic of Veterinary Instructors as Perceived by Students at Chulalongkorn University. Thesis. 2010. Srinakharinwirot University.
- Limsuthiwannapum T. Desired Characteristic of Teachers as Perceived by Students and Instructors at Bangkok University. *Suthiparithat J.* 2012; 26 (78).